శివరంజని

మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి

చిక్కయ్య - పండి పండి ఆరముగ్గి రాలిపోయి నాడు, గుటుక్కు మనగానే ఆతడి ఆత్మ స్వర్గానికి ప్రయాణం కట్టింది, పోతూ పోతూ, ఆ బుంగ మీసాలూ, ఆ పాత తంబుర, అంటిపెట్టుకు వెళ్లింది

—స్వర్గందాకా వెళ్లాడు, బయట గేటు వేసి ఉంది

పాపం, నిద్రపోతున్నారేమో! అనుకుని తట్టకుండా అక్కడే ఉన్న ఓ చట్టుమీద చదికిల పడ్డాడు

ఎంతసేపు అలా కూర్చుంటాడూ? - విసుగేసు కొచ్చింది మీసాలు ఎగసన దోసుకుని, తంబురా దండె అందుకుని, పంటితో చుంగు బిగించి, రింగ్ మనిపించి, గొంతు ఎత్తాడు

అవతలివాళ్లకు నిద్రాభంగం అవుతుందేమోనని, కూనిరాగంగానే ఎత్తుకున్నాడు - కాని మనసు ఊగిన కొద్దీ మీటు మోపైంది ఆ లోకంలో ఒంటిగా వదిలేసి వచ్చిన పెళ్లాం మీద భ్రమకొద్దీ గొంతు మోగింది

— ఒంటిగా తూగేవు
ఓసైన మారాజ
ఇంటికాడ చుక్క-
కే బ్రమత లాయెనో...రాజా —
ఉత్తుత్తి పున్నాని
కురికి గంతేసేవు
నీ నీడలో తాంగి
సూడవో మా రాజ...

— ఇలాగే పాడుతున్నాడు పాటతో ఊగుతున్నాడు ఇంతలో గేటు అద్దరి నుంచి ఎవరో కేక వేశారు

'ఎవరక్కడ'

'ఒహో! ఎవడో దేవతల్లే ఉన్నాడు' అనుకున్నాడు చిక్కయ్య గరపచేలో రాటుతేలిన ఘటమేమో, తడుముకోకుండా రొమ్ము విరుచుకున్నట్లు జవాబు చెప్పాడు

'నేనే!'

'నేనంటే'

'చిక్కయ్యని'

'ఏమిటా మోత'

'మోత కాదు, పాట'

'దాంతాడు తెగిరిలే-ఇంత ఆలస్యంగా వచ్చావేం?'

'అయిందిలే ఆలస్యం ఇందాక సంజె పొద్దునేకా, మనం చచ్చిపోయింది'

'సంజెపొద్దునా? అయితే, రేపటికి జేరుకొనేవాడవ్!'

'ఏమయ్యోవ్, దేవుడూ నేను మెరక చేలో మనిషిని'

'అలాగేం? మనదేవూరు? ఏ తాలూకా?'

'నందిగామ'

'ఊరు ?'

'చెపితే నీకేమి తెలుస్తుంది? ఎన్నడన్నా ఆ చాయలకు వచ్చావా ఏం ?'

'నాకు అంతా ఎరికేలే - ఏ ఊరు !'

'సింగారం-'

'పేరు ?'

'మా యింటిపేరు అయినాబత్తుల వాళ్లు-

బండ చేషయ్య రెండో కొడుకునయ్యా - చివలింగయ్యని !

చిక్కయ్యంటారు ఎరగవ్ ?'

'అంటే అన్నారురే, తెల్లారే దాకా అక్కడే పరుండు గొడవ చెయ్యకుండా !'

'సరేలేవయ్యా, నీ మానాన నీవుపోయి బబ్బో'

'ష్! - నిశ్శబ్దం'

చిక్కయ్య మెదలకుండా కూర్చున్నాడు అది మండు వేసంగి అయినా తెల్లవారు జాముకు చలి చలిగా ఉంది - ఒళ్లు విదిలించుకుని మళ్లీ తంబురా అందుకొని గొంతు విప్పాడు

కువకువలాడుతూ, దేవకన్నెలు గేటు దగ్గిర మూగి సందులగుండా తొంగి చూస్తున్నారు

'ఎంత చక్కగా ఉందోనే - ఏం బాగా పాడు తున్నాడే!'

ఈ కిలకిల పసికట్టి చిక్కయ్య మరీ పెచ్చు రేగాడు - ఇంకోటి అందుకున్నాడు

జొన్న సేల మయ్యాన
—వన్నెమాసి కన్నేసి
దారి కాసి చేరదీసి
కోర మీసం యెంకటసాయ్—
ఏమన్నడే సిట్టి
ఏమన్నడే— వా, డేమన్నడే...
—నిన్నే మన్నడే !''

దేవకన్నెలు, విలవిల్లాడుతున్నాయ్—

'ఏం పాట అది ?'

'యాల పదం!'

'యాల, యాల!' కన్నెలు సంబరపడ్డాయి—

'ఏం లయగా ఉందే'

ఇంతలో గేటు విచ్చుకుంది

'చిక్కయ్యా!' దేవతగుమ్మంలోంచికేకవేశాడు.

'ఊ!'

'రా— లోపలికి రా —'

'- నన్ను బ్రతిమాలడం దేనికయ్యా నేనే వస్తూంటినిగా'

—ఒక్క మెరుపులో, దేవలోకం అంతా తెలిసి పోయింది రంజుగా యాల పదాలు పాడే లయకా డెవడో వచ్చాడని అది యింద్రుడి దాకా ప్రాకింది పైగా, ఆ పూట, దేవరాజుకు ఆటవిడుపే మోకూడా

చిక్కయ్యను లోపలికి వెంటబెట్టుకు వెళ్లి, ఆ దేవత ఏదో విడిదిలో దించాడు అమ్మయ్య— అని నడుం వాల్చబోతూండగానే— మరో బడా దేవత ఉరుకులు పరుగులుగా వచ్చాడు —

'చిక్కయ్యా'

'అంటే, మనమే !'

'పదాలు పాడుతావటనే'

'భేషుగ్గా'

'అయితే, రా పోదాం'

'ఎందాకా ?'

'ప్రభువు సన్నిధికి !'

'ప్రభువా ?'

'ఏం భయమా ?'

'నాకెందుకయ్యా !— పద'

ఇద్దరూ కలిసి, ఓ పెద్దవీధిగుండా పడిపోతు న్నారు రెండుపక్కలా కొండలల్లే, వెండిముద్దలల్లే

ఇళ్లున్నాయి అందులో అందరూ కిటకిటలాడుతూ, గడ్డాలు వ్రేళ్లాడే రుషులున్నారు

ఆ యిళ్లన్నీ దాటి, ఓ అ ప ర ం జి భవంతి ముందు ఆగి, పహరా వాళ్లకు సంకేత వాక్యం చెప్పి లోపలికి వెళ్లారు

'ఒక మనవి '

లోపల దేవరాజు తీరుబడిగా కూర్చుని, తాపీగా హుక్కా త్రాగుతున్నాడు చిక్కయ్య దేవరాజును చూసి, దాసోహం అన్నాడు ఆయన పరధ్యా నంగా ధీమాగా తల ఊగించాడు

చూస్తూ చూస్తూండగానే, ఒక్క నిమిషంలో అక్కడకు, దేవకన్నెలందరూ ఎక్కి దక్కిగా వచ్చి పడ్డారు మరీ మరీ ముందుకు రావాలని, ఒకళ్లనొకళ్లు త్రోసుకుంటున్నారు కిచకిచలాడు తున్నారు, గుసగుసలుగా కసురుకుంటున్నారు

'అచ్చా ! చిక్కయ్యా, పాట మొదలెట్టు ' అన్నాడు దేవరాజు

చిక్కయ్య ఈ విడత ఖచితంగా సాష్టాంగ ప్రణామం చేసి—

'ప్రభూ మీ ఆజ్ఞకు అడ్డేమిటి అలాగే— కాని,

మా ఊరు కుర్రకుంక లెవరన్నా ఇక్కడు న్నారేమో తమకు ఎరికేనా?' అని విన్నపాలైనాడు

'ఏం— వాళ్లెందుకూ'

'బాబూ, చిందేసే వాళ్లుంటేనే కాని, పదానికి అందం ఉండదు '

దేవరాజు చిరునవ్వుతో 'అలాగేం !' అన్నట్టు తలవూచాడు ఓ మురా దేవతల్ని పంపాడు ఎవ ళ్లన్నా ఉంటే తక్షణం హాజరు పెట్టమని

వెళ్లినవాళ్లు పట్టి చేతులతోతిరిగి వచ్చారు

'ఆ వూరివాళ్లు ఒకడో అరో తగిలాడు కాని, అందరూ ముసిలివాళ్లు బాబూ,' అని మనవిచ్చారు

'ఎబ్బే వాళ్లేం లాభం లేదు ముసిలివాళ్లకు అంగ లేస్తుందా ?— వాళ్లవల్ల నేమౌతుంది ?' అని విసుక్కున్నాడు చిక్కయ్య— 'అయితే బాబూ మా కుర్రమూక అంతా ఏమైంది పడుచువాళ్లు కూడా, మా సీమలో అడపా దడపా, చచ్చి పోతూండడం కద్దె— వాళ్లు ఏమైనట్టు ?' అని అడిగాడు

'బహుశా నరకంలో తగిలితే తగ లచ్చు' అన్నాడు దేవరాజు

'ఆః మాబాగా సెలవిచ్చారు బాబూ - మీ మాట నిజమే అయి ఉండచ్చు, ఉంటే, వాళ్లు అక్కడే ఉంటారు ఆసజ్జంతా నాకు తెలుసుబాబూ

'బక్క కోటయ్య, కొడుకు అంకమ్మ ఉన్నాడే డొంకలో, మునసబు కొత్త కోడల్ని ఉన్న పాళాన నిలేశాడు-అదేమిరా అని నలుగురూ కమ్ముకుంటే చీల్చి గద్దలకు వేశాడు. ఒక్క చేతి మీద వంద పురుగులకు అగ్గిపెట్టాడు - వాడు నరకంలో ఉండక మరెక్కడుంటాడు?

'సీతయ్య మేనల్లుడు చిన్నతిరుపతిగాడు- రాణాలో మాటిచ్చి వచ్చి-పట్టపగలు దివాణం దోచే శాడు విచ్చు కత్తులాళ్లు ఝూం - ఝూం అంటే బురుజెక్కి గండి తగలకుండా ఉరికాడు-ఒక్కడూ వందమందికి జవాబు చెప్పాడు గడి దొంగ-కాని, వాడి చిందే చిందు బాబూ-మాసీమలోవెయ్యిన్నొక్క పల్లెలోను, వాడిని మించిన మొనగాడేడీ ? అడుగు వేస్తే-హంస కులికినట్టే-'

—'పాడవేం !' గర్జించినట్టు మందలించాడు దేవరాజు చిక్కయ్య ఉలిక్కి పడకుండా, నిదా నంగా మీసం ఎగదువ్వుకుని, గొంతు సవరించు కుని,— తీగె రంగుమనిపించి

'ఏం— వింటారు ?' అని అడిగాడు

'నీ యిష్టం వచ్చింది '

'కాయ్యోడి పదం— పాడనా ?'

దేవరాజు— 'ఏదైనాసరే !' అన్నట్టు తల ఊగించాడు— చిక్కయ్య అందుకున్నాడు

నిమ్మతోట మలుపుల్లో— దా
నిమ్మరెమ్మ కులుకుల్లో—
చెమ్మ చెక్కలో చెయ్యొడిసేప్— ఓ
లమ్మో! చక్కిలి గింతలు రో
రయ్యో కొయ్యోడా ..

ఈ పదం ఆసాంతం పాడేశాడు !

దేవరాజు విన్నంతసేపూ ఊతగా హుషారుగా తల ఊగించాడు 'శహబాష్' అన్నట్టు చూసి,— చిక్కయ్యను అతి చనువుగా పలుకరించి, అంతఃపురానికి చిందు వేస్తున్నట్టు అడుగులు వేసుకుంటూ వెళ్లిపోయినాడు

దేవరాజు అక్కడనుంచి వెళ్లిపోగానే, అంతవరకూ ఆనందం బిగబట్టుకువున్న దేవకన్యలు, ఋషులు, పరమ సిద్ధులూ అందరూ చిక్కయ్య మీద విరుచుకుపడ్డారు. ఇంకా పాడమని వేధించారు

చిక్కయ్య అంత రణగుణ ధ్వనిలోనూ చీమ కుట్టినట్లయినా లేకుండా కూర్చున్నాడు అందరి వంకా ఒక్కసారి పరకాయించి చూశాడు. ఆ మొగాల్లో ఆవేశాలు చూసి, గండు మీసం మెరమెరలాడింది ఇంకో పదం అంకించుకున్నాడు—

ఝునక ఝునకో— ఝునక ఝునకా
కులికిందిలే— భలే కులికిందిలే—
మొన్న— కులికింది రాసోరి కూనా
నిన్న— వెలిసింది వడగళ్లవానా—

దేవకన్నెలందరూ ఎగిరి గంతు వేశారు— ఒక్కొక్క చరణం వింటున్నకొద్దీ వాళ్ల ఒళ్లు వాళ్లు మరచిపోతున్నారు చిక్కయ్య పదం ఆగగానే మరో పదం అంకించుకున్నాడు—

ఇక్కడిలా వాళ్లందరూ సంబరాలు పడుతూండగా, దేవ గురువు, మరేదో ఊర్ధ్వలోకం నుంచి స్వర్గానికి వస్తూండగా, గాలి దాగిని ఓ దేవకన్నె పాడుకుంటూ పోయింది

ఒహోహోరాజ ! ఓ హో మారాజ !--
'కో' యంటే 'ఓ' యంటనోయ్ రాజా-- ..

మరో పక్కనుంచి ఇలా వినిపించింది, మరో మొగగొంతు--

వరద గాలి తేలిపోయె
వొలెవొలె సిన్నదాన
చిలకపచ్చ కోక చెంగు
ఒలికిం దుయ్యాల మీద-- ఓ సిన్నదాన .

బృహస్పతికి గుండె బేజారై పోయింది అక్కడే చదికిలపడి, రెండు చేతుల్లో తలకాయ పెట్టుకు కూర్చున్నాడు లేచి, గావంచా కాళ్లకు బందాలు పడుతూండగా, స్వర్గంలోకి పరుగెత్తుకు వచ్చాడు

అన్ని యిళ్లూ బోసిపోతూ ఉన్నాయి ఏ యింటా ఒక్క దేవతకాని, ఒక్క రుషికాని లేడు లోకం లోకం యావత్తూ చిక్కయ్య చుట్టూ మూగి, పాటకు వంతగా పరవశంగా చిందు వేస్తూంది !

దేవ గురువు నిర్ఘాంతపోయినాడు తలవంచుకు యింటికి వెళ్లిపోయినాడు వెళ్లి భీష్మించుకు కూర్చుని దేవరాజుకు కబురంపాడు-- వచ్చి రాగానే-- 'ఏమిటిది ?' అని శాపమంత ధూకుడుగా అడిగాడు

'ఏముందీ-- ఏం లేదే !' అన్నాడు దేవరాజు

'ఈ ఘోష ఏమిటి ?'

'సర్వజ్ఞులు తమకు తెలియని దేముంటుంది ! భూలోకంలో యాల పదం అనే ఒక గీత విశేషం ఉన్నదట-- చిక్కయ్య అనే ఓ పుణ్యాత్మ ఇక్కడికి వాటిని పట్టుకు వచ్చాడు ఏం బాగున్నాయ్ గురూ ఆ పాటలు! స్వర్గం అంతా ఊగి పోతూంది '

బృహస్పతికి ఇక వినడం అసహ్యమనిపించి, అక్కడనుంచి బ్రహ్మలోకానికి ఎగిరి పోయినాడు

అక్కడ పద్మాసనం మీద కూర్చుని, వాణి యాల పదం వీణె మీద వాయిస్తూంది హంస చిందువేస్తూంది బ్రహ్మ నలుమొగాలా శహబాసుగా నడుంవాల్చి వింటున్నాడు

ఇతగాణ్ణి చూడగానే వాణి పాట ఆపకుండానే, లయలో కలిపి, 'దయచేయండి !' అన్నట్టు నవ్వు మొగం విసిరింది బ్రహ్మ మర్యాద కోసం లేచి కూర్చోబోయినాడు

'అవ్వ, నీకిదేం పోగాలం గిర్దేపి ' అని మౌనంగా అంగటి నొక్కుకుని, బృహస్పతి అక్కడ నుంచి ఛర్రున మళ్లాడు

కాలు, యింటివేపు లాగుతూంది కాని, అక్కడా యీ చిచ్చు రేగిందేమో అసలే చిందులమారి, తార--

స్వర్గం నడిబొడ్డుమీద వ్రాలి, లోకం యావత్తూ మనసుతో పరకాయించాడు అంతా నరకమల్లే విలవిల్లాడి పోతూంది ఏ పంచనా సామగానం లేదు ఏ చక్కినా వేదపారాయణ వినరాదు-- అంతా లయ-- మయం

మనస్సంతా హూనం — హూనమైపోయి, కాస్త సంబాళించుకోవచ్చును అనే ఆశతో నందనోద్యానం చేరుకున్నాడు అక్కడా మళ్లీ ఈ ఘోషే దాపురించింది, ఉద్యాన పాలిక లందరూ, చెట్టా పట్టాలు వేసుకుని, మెరుపులల్లే చిందువేస్తున్నారు దేవద్రుమాలన్నీ లయగా ఊగుతున్నాయి చిక్కయ్య నిశ్చింతగా కూర్చుని తంబుర మోగిస్తూ పాడుతున్నాడు ఆటకు, పల్లవి ఊతగా—

బృహస్పతి, ధూకుడుగా రావడం చూసి దేవకన్య లందరూ, మర్యాద కోసం అన్నట్టు, ఆటపాట కట్టిపెట్టి వైదొలగారు — చిక్కయ్య తంబుర మూగపోనిచ్చి, మ్రాగన్నుతో అలాగేకూర్చున్నాడు

'చిక్కయ్యా '

'అయ్యా !'

'ఎక్కడికన్నా వెళ్లిపోరాదూ '

'ఎక్కడికి వెళ్లను బాబూ '

అవును ఎక్కడికి వెళతాడు ? బృహస్పతి ఆలోచనలో పడ్డాడు

'ఎందుకు వెళ్ళాలి — చచ్చిపోగానే, యిక్కడికి రప్పించారు గదా '' అని చిక్కయ్య సవాల్చేశాడు

'ఆ— అదే చిక్కు '

'నేనేం తప్పు చేయలేదే — ఎవడిగొంతూ కొయ్యలేదే — ఎవడి భార్యనూ—'

'అవునవును— నిజమే'

'నిజమే అయితే — మరి ?'

'నీవు వచ్చినప్పటి నుంచి స్వర్గమంతా — నీపాటే పాడుతూంది — ఆ ఆటే ఆడుతూంది '

'ఓ, అదా, కథ ?'

'ఎక్కడికి వెళదామని నీ ఉద్దేశం చిక్కయ్యా ' బృహస్పతి ప్రాధేయపడుతూ అడిగాడు

చిక్కయ్య, ఒక్క నిమిషం ఆలోచించి —

'మీ కెందుకులే బాబూ, బాధ — పోతానులే ' అని లేచాడు

'ఎక్కడికి ?'

'ఉన్నచోటికే !'

'భూలోకానికా ?'

'ఓ — భేషుగ్గా'

'ఏదో తారామండలంలో నీకు వసతి కల్పింతామనుకున్నానే'

'నాకు తారా వద్దూ, దగబోలూవద్దు సెలవు — సెలవు '

'స్వర్గం విడిచిపోవడమే ,'

'ఆ — మాలావు స్వర్గం — నేనెక్కడుంటే అదే స్వర్గం. మా కొండల్లో, కోనల్లో స్వర్గం లేదూ —

అన్నీ చుట్టబెట్టుకుంటూ పోతా బాబూ, పాత లయలన్నీ యాదకు తెస్తా —

ఒంటికాడ చెట్టునీడ కునికిపోతూ, రెల్లాడే గొల్ల పిల్లడి వెన్ను నానుకొని పాత లయ వొడువు లందిస్తా

దుత్తమీద దుత్త పెట్టి నీటుగా దుద్దుకూరి సంతకు పోయే సింగారి నడకలో వడువులో లయ కలుపుతా

కూలికి ఒళ్లంతావంచే పాలికాపు చెవిదారను, వాళ్ల అయ్య నేర్పిన పదం ఊదుతా

ఏకులబుట్ట ముందేసుకు కూచుని ఎన్నెన్నో దూసులు పోయే అవ్వకు చిన్నప్పటి చిందు అందిస్తా '

చిక్కయ్య తంబుర దండె అందుకుని రెపటల్లే లేచి నిలుచున్నాడు

బృహస్పతి కొంచెం సంకోచంగా, — 'బాగానే — ఉంది కాని, ఈపాటికి లోకంలో నీ లయ పాతపడిపోయి ఉండదూ ? ఎవరూ చెవిని పెట్టకపోతే '

'వాళ్లే చెడిపోతారు నాకేం బాబూ, పారే వాగుల్లేవా ? పర్వతాల్లో గుహల్లేవా, — పచ్చ పట్టు మీద మీటుకుంటూ పోయే పైరుగాలి లేదా — మనుషులకు చెవుడొచ్చినా, మన లయకు చేటురాదు బాబూ — సెలవు!' చిక్కయ్య వెనుతిరిగి చూడకుండా వెళ్లి పోతున్నాడు —

'సెలవు చిక్కయ్యా!' బృహస్పతికి ఏదో జ్ఞాపకంవచ్చి ముందుకు పరుగెత్తుకు వెళ్లి ఆపేశాడు

'నా మీద కోపం లేదుగద!'

'ఎందుకు బాబూ ?'

'నీ విలాగే పాడుతూ కూచుంటే స్వర్గమంతటికి యీ పదాలే అబ్బుతాయి వేదాలు మూలబడి పోతాయి అని భయవేసింది చిక్కయ్యా ?'

'అంతేనేమో, బాబూ '

'స్వర్గానికి కాకుండా చేశానని ఏమీ అనుకోవు గద '

'అదేమిటయ్యా, అన్నీ తెలిసిన పెద్దలు మీకే దిగులేమిటి ? నాకు కొరతేమిటి బాబూ. నా మనసు ఎక్కడ వుంటే — అదే స్వర్గం.'

ఎంతో వినయంగా నమస్కారం చేసి చిక్కయ్య సాగిపోయినాడు, తంబుర చంకను పెట్టుకుని

స్వర్గంలోంచి బయటపడ్డ తరువాత, ఏదో ఇరకాటం అంతాపోయి, ఎంతో హాయిని పడ్డట్టు న్నది చిక్కయ్యకు ఎడాతెరిపిలేని శూన్యంలో ఎంతో స్వేచ్ఛగా ఊపిరి లాక్కుంటూ తేలి పోతున్నాడు

దోవలో, మిలమిల్లాడుతూ పాలవెల్లి ఏదో ఎగు వకు నిశ్చలంగా ప్రవహించుతూంది అందులో మునుకలు వేశాడు ఈదినంత ఉరవడిలో, ఉన్న చోటునే తపనంతా తీరేట్టు స్నానం చేశాడు. ఒడ్డున నిలుచుని, 'ఇంతటితో నీకూ నాకూ సరి,' అన్నట్టు స్వర్గంకేసి తిరిగి జుట్టు ఝాడించాడు — భూలో కానికి జాలే నడిరోడ్డు పుచ్చుకున్నాడు — గొంతు ఎత్తాడు.

ఆ — వహవ్వా !
గతుకుల కంకటి మీద
ముతకా కంబళి మడత
కొట్టేదూ గడిదీసి
బట్టేసుకు పక్కేసి
ఉక్కలో ఒక్కణ్ణి
ఊరించకే అమ్మడూ —
...పచ్చపచ్చాల వెన్నెలే —
...పుచ్చపూల...వన్నెల పైపెచ్చులే —

చిక్కయ్య పాడే పదం, వాళ్లపరగణాలో ఉన్న కొండలూ, కోనలూ అందుకున్నాయి.

Source: Press Academy Website, Telugu Vaani Patrika, 1978

Disclaimer: This topic/article/write-up has been posted here to increase the availability of some rare, forgotten and precious material for appreciation by a wider audience and with no intention what so ever of copy right violation.

Request for removal of any copyrighted material, by the owner, will be promptly complied with.

Maganti Vamsi Mohan
http://www.maganti.org/